

HE 136/2007 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia. Muutosten tavoitteena on edistää työaikapankkijärjestelmän käyttöä työpaikoilla. Esityksessä ehdotetaan tarkennettaviksi säännöksiä niissä tilanteissa, joissa työaikapankin käytöllä on vaikutuksia työttömyysetuuksiin. Ehdotetut muutokset koskivat etuuden saamisen yleisiä edellytyksiä,

työssäoloehto ja työttömyysetuuden sovitte-
lua. Lisäksi esityksessä ehdotetaan parannet-
tavaksi niiden vanhuuseläkkeelle jääneiden
asemaa, jotka toimivat tehtävissä, joissa on
eroamisikä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan
1 päivänä tammikuuta 2008.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Työaikapankki	3
Työttömyysetuuden saamisen yleiset rajoitukset	4
Palkansaajan työssäoloehto ja palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka	4
Soviteltu työttömyysetuus	7
2.2. Nykytilan arviointi.....	8
Työaikapankki	8
Työttömyysetuuden saamisen yleiset rajoitukset	8
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	9
4. Esityksen vaikutukset	9
5. Asian valmistelu	9
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	11
1 luku. Yleiset säännökset.....	11
2 luku. Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset	11
3 luku. Etuuden saamisen yleiset rajoitukset.....	11
4 luku. Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus.....	12
5 luku. Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset.....	13
6 luku. Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto	13
10 luku. Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset	14
2. Voimaantulo	14
3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	14
LAKIEHDOTUS.....	15
työttömyysturvalain muuttamisesta	15
LIITE	19
RINNAKKAISTEKSTI.....	19
työttömyysturvalain muuttamisesta	19

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Tulopoliittisessa sopimuksessa vuosille 2003—2004 asetettu työryhmä antoi työaika-pankkijärjestelyjä koskevan suosituksen loppuraportissaan 24.2.2004. Tulopoliittisessa sopimuksessa vuosille 2005—2007 keskusjärjestöt ovat todenneet, että ne jatkavat tiedottamista jäsenliitoilleen työaikapankkeihin liittyvistä mahdollisuuksista ja niiden käyttöönotosta. Lisäksi keskusjärjestöt suosittelevat jäsenliitoilleen, että ne alakohtaisia sopimusneuvotteluja käydessään omalta osaltaan edistävät tarpeelliseksi katsomallaan tavalla työaikapankkijärjestelyjä työpaikoilla. Työaikapankki on työaikajärjestely, jonka tavoitteena on lisätä työelämän joustavuutta ja parantaa työn tuottavuutta.

Työaikapankilla tarkoitetaan yritysten tai työpaikkatasolla käyttöönotettuja ja vapaaehtoisuuteen perustuvia työ- ja vapaa-ajan yhteensovitusjärjestelyjä, joilla työaika, ansaittuja vapaita tai vapaa-ajaksi muutettuja rahanmääräisiä etuuksia voidaan sopimalla säästää tai lainata sekä yhdistää toisiinsa pitkäjänteisesti. Vastaavia työaikajärjestelyjä on ollut aiemminkin käytössä useilla eri nimillä. Työaikapankkijärjestelmän käytön lisääntyminen edellyttää kuitenkin lainsäädännön selkeyttämistä muun muassa työttömyysturvan osalta.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Työaikapankki

Keskusjärjestöjen suosituksen mukaisen työaikapankin käyttöönotosta ja tarkemmasta sisällöstä tehdään työpaikkakohtainen sopimus, jossa sovitaan muun muassa työaikapankin perustamisesta, lakkauttamismenettelystä ja työaikapankin käytön säännöistä. Työaikapankkijärjestelmät voivat eri työpaikoilla erota säännöiltään toisistaan muun muassa työaikapankin piirissä olevien työntekijäryhmien, työaikapankkiin säästettävien

erien sekä työaikapankin käyttöä koskevien sääntöjen osalta. Työaikapankki voi koskea koko henkilöstöä tai se voi olla rajattu vain osaan henkilöstöä. Työaikapankin käyttö perustuu vapaaehtoisuuteen sekä työnantajan että yksittäisen työntekijän osalta. Työaikapankki on työajan joustoihin liittyvä säästö- ja lainausjärjestely, joka toteutetaan työaikalain ja vuosilomalain säännösten sekä työ- ja virkaehtosopimusten määräysten sallimissa rajoissa.

Työaikapankkivapaan ajalta maksettavan palkan määräytymisperusteista sovitaan työaikapankkia koskevassa sopimuksessa. Lähtökohtaisesti vapaan ajalta maksetaan säännöllisen työajan peruspalkka vapaan pitoajankohdan suuruisena. Käytännössä työaikapankin käyttö johtaa tasaiseen palkanmaksuun, kun työntekijälle maksetaan kultakin palkkakaudelta säännöllistä työaika vastava palkka huolimatta siitä, että hän esimerkiksi säästää tehtyä lisätyöaika työaikapankkiin tai käyttää työaikapankissa olevaa säästöä vapaa aikana.

Työpaikan palkkakirjanpitoon merkitään ne henkilöt, jotka ovat työaikapankkijärjestelmän piirissä. Palkkakirjanpitoon on työntekijäkohtaisesti merkittävä työaikapankin tilitahtumat kuten työaikapankkiin säästetyt erät, työaikapankista nostettu vapaa-aika sekä säästön korvaaminen rahasuorituksena. Työaikapankkijärjestelmässä ei seurata sitä, milloin tai missä järjestyksessä säästetyt erät käytetään vapaa-aikana tai maksetaan rahakorvauksena. Työaikapankkiin säästetään ensisijaisesti tehtyä työaika ja säästöt nostetaan ensisijaisesti palkallisena vapaa-aikana. Vapaa-aikaa voidaan myös lainata työaikapankista velaksi. Työaikapankin saldo voidaan korvata työntekijälle rahana ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa, joista on sovittu työpaikkakohtaisessa sopimuksessa. Rahakorvausta käytettäneen yleensä työsuhteen päättymistilanteissa ja purettaessa työaikapankki yksittäisen työntekijän osalta.

Työaikapankin piirissä voivat olla kaikenlaisissa työsuhteissa olevat työntekijät. Määräaikaisiin työntekijöihin voidaan sovel-

taa samaa menettelyä kuin toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa.

Työaikapankkityöryhmän loppuraportissa ehdotetun työaikapankin yksi keskeinen muutos nykyisiin olemassa oleviin työaikajärjestelmiin verrattuna on se, ettei sen voimassaoloaikaa ole rajoitettu. Toinen olennainen muutos on se, että työaikapankkiin säästettyjen ja ajaksi muutettujen erien alkuperää ei seurata eikä käytölle aseteta määräaikoja.

Työttömyysetuuden saamisen yleiset rajoitukset

Työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvussa säädetään etuuden saamisen yleisistä rajoituksista. Lain 3 luvun 4 §:ssä on luettelo etuuksista, joiden saaminen estää työttömyysetuuden maksamisen. Työttömyysturvalain 3 luvun 4 §:n 2 kohdan mukaan työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla, joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä tai täyteen eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien perusteella vanhuuseläkettä taikka vanhuuseläkettä. Laki on ollut nyky muodossaan voimassa vuoden 2005 alusta lukien. Lakia muutettiin siten, että henkilölle, jolle myönnetään vanhuuseläke, ei ole oikeutta työttömyysetuuksiin. Vanhuuseläkkeellä tarkoitetaan myös vanhuuseläkettä, johon on tehty varhennusvähennys. Henkilölle, jolle on ennen lain voimaantuloa myönnetty vanhuuseläke, joka ei perustu täysiin palvelusvuosiin, voidaan työttömyyspäivärahaa edelleen maksaa. Tällöin eläke vähentää työttömyysetuuden määrää. Lain muutos perustui työeläkelaeissa tehtyihin muutoksiin, joiden perusteella työntekijälle syntyi oikeus jatkaa työssään 68-vuotiaaksi asti. On kuitenkin edelleen ammattiryhmiä, joilla on säilynyt laissa yleistä eläkeikää alempi eläkeikä, jonka täytettyään työntekijän palvelussuhde päättyy. Näitä henkilöitä on valtion eläkejärjestelmässä: puolustusvoimissa, raja-vartiolaitoksessa, poliisissa ja tullissa. Alhaisimmat eroamisiät ovat puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa. Yleinen eroamisiikä sotilasviroissa on 55 vuotta.

Lain 3 luvun 6 §:ssä säädetään taloudellisen etuuden ja lomakorvauksen jaksottami-

sesta. Sen mukaan työnantajalta saatu taloudellinen etuus, joka perustuu työnantajan ja työntekijän väliseen, työsuhteen päättymiseen liittyvään sopimukseen tai muuhun vastaavaan järjestelyyn, estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos työnantajalta saatu taloudellinen etuus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä taloudellisen etuuden maksamisajankohdasta lukien. Jaksotuksen on tällöin vastattava työsuhteen päättymisestä lukien tehtävää työsuhteen päättymisen jälkeen maksetun etuuden jaksotusta. Yli kahden viikon pituisen kokoaikaisen työsuhteen päättyessä lain tai työ- tai virkaehtosopimuksen mukaan maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos lomakorvaus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä lomakorvauksen maksamisajankohdasta lukien. Edellä mainitut jaksotukset tehdään jakamalla taloudellinen etuus tai lomakorvaus viimeisimmän työsuhteen päiväpalkalla. Palkka määritetään soveltuvin osin kuten ansiopäivärahan perusteena oleva palkka, mutta tuloista ei tehdä työntekijän eläkemaksusta ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta johtuvaa vähennystä. Jaksotusta varten taloudellinen etuus ja lomakorvaus lasketaan tarvittaessa yhteen.

Palkansaajan työssäoloehto ja palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Työttömyysturvalain 5 luvun 2 §:ssä säädetään palkansaajan oikeudesta työttömyyspäivärahaan. Sen mukaan ansiopäivärahaan on oikeus palkansaajakassan jäsenenä (vakuutettu), joka on ollut vakuutettuna vähintään 10 edellistä kuukautta ja vakuutettuna ollessaan on täyttänyt työssäoloehdon. Peruspäivärahaan on oikeus työnhakijalla, joka täyttää työssäoloehdon. Lain 5 luvun 3 §:n mukaan palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 28 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 43 kalenteriviikkoa 4 §:ssä tarkoitettussa työssä. Työttö-

myysturvalain mukaista ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa aikaisemmin saaneen palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun hän on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 34 kalenteriviikkoa 4 §:ssä tarkoitettussa työssä. Jos ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa aikaisemmin saanut palkansaaja on työskennellyt yrittäjänä yli 16 kuukautta, mutta kuitenkin enintään 18 kuukautta, 2 momentissa tarkoitettu tarkastelujakso on 26 lähinnä edellistä kuukautta. Jos henkilö sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan hyväksyttävän syyn johdosta on estynyt olemasta työmarkkinoilla, edellä mainittua tarkastelujaksoa pidennetään vastaavasti, kuitenkin enintään seitsemän vuotta. Henkilön ollessa työssä, jonka palkkauskustannuksiin on myönnetty yhdistelmätukea tai korkeinta korotettua palkkatukea, tarkastelujaksoa pidennetään ajalla, jolta työtä ei 4 §:n 4 momentin rajoituksen vuoksi lueta työssäoloehtoon.

Lain 5 luvun 4 §:ssä säädetään palkansaajan työssäoloehtoon luettavasta työstä. Sen mukaan palkansaajan työssäoloehtoon luetaan kalenteriviikot, joina henkilö on ollut vakuutuksenalaisessa työaika ja palkkaa koskevat edellytykset täyttävässä työssä. Kukin kalenteriviikko luetaan työssäoloehtoon vain kerran. Työaika koskevat edellytykset täytyvät, kun henkilön työaika yhdessä tai useammassa työssä on yhteensä vähintään 18 tuntia tai kun jaksotyössä työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana keskimäärin yhteensä vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa. Työssäoloehtoon luetaan sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin kalenteriviikolle, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää ennen työssäoloehdon täyttymistä. Palkkaa koskevat edellytykset täytyvät, kun palkka on työehtosopimuksen mukainen. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkan on oltava vähintään 940 euroa kuukaudessa. Työssäoloehtoon luetaan puolet niiden kalenteriviikkojen lukumäärästä, joina tehdyn työn palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut korkeinta korotettua

palkkatukea tai samalta ajalta työmarkkinatukea ja julkisesta työvoimapalvelusta annettussa laissa tarkoitettua työllistämistukea. Työssäoloehtoon ei lueta työtä, jota henkilö on tehnyt osasairauspäivärahaa saadessaan.

Viikoittaisesta työaikaedellytyksestä voidaan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetyillä edellytyksillä poiketa opettajien, kotityöntekijöiden, urheilijoiden, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaisissa (662/1985) tarkoitettujen luovaa tai esityksellistä työtä tekevien henkilöiden ja muiden vastaavien työaikajärjestelyiltään epätavallisilla työaloilla työskentelevien osalta. Työaikaedellytyksen täytyminen määritellään siten, että työtulojen tai työajan perustella määritellään toiminnan olennaisuus työttömyysturvan kannalta.

Työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:ssä säädetään palkansaajan ansiopäivärahan perusteena olevasta palkasta. Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan pohjalta työttömyyttä välittömästi edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ tai siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista tai epä säännöllistä, ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta. Päivärahan perusteena olevana palkkana otetaan huomioon palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu korvauksena työstä.

Työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vakiintuneesta palkkatulosta ja siinä huomioon otettavista tuloista, tulojen selvittämisestä palkkatodistuksella tai verotustiedoin sekä vuositulon määrittämisestä. Työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1332/2002) 1 luvun 1 §:ssä säädetään vakiintuneesta palkkatulosta. Sen mukaan vakiintunutta palkkatuloa määrättäessä otetaan huomioon palkkatulot vähintään työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitulta työssäoloehtoon vaadittavalta ajalta. Kahdesta tai useammasta työstä saatu palkka luetaan vakiintuneena pidettävään palkkatuloon alan enimmäistyöaikaan, kuitenkin enintään 40 tuntiin kalenteriviikossa. Vakiintuneena pidettävää palkkatuloa määrättäessä ei oteta huomioon palkkatuloja, jotka makse-

taan palkan määrittämisen ajanjaksolla, mutta jotka on ansaittu muulla ajanjaksolla tehdystä työstä. Keskimääräinen päiväpalkka saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettuna aikana maksettu palkka tähän ajanjaksoon sisältyvien laskennallisten työpäivien lukumäärällä siten, että työssäoloaikaan luettavaan kalenteriviikkoon katsotaan sisältyvän 5 työpäivää. Työpäiviksi ei kuitenkaan lueta niitä päiviä, jolloin henkilö on ollut poissa työstä työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitetusta hyväksyttävästä syystä saamatta tältä ajalta palkkaa.

Asetuksen 2 §:ssä säädetään huomioon otettavasta palkkatulosta. Sen mukaan työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:ssä tarkoitettua vakiintunutta palkkaa tai siinä huomioon otettavaa tuloa ovat vuosiloma-ajan palkka, irtisanomisajan palkka ja muu työstä maksettava peruspalkka; iltatyölisä, vuorotyölisä, henkilö- ja tehtäväkohtainen lisä, olosuhdetila, lauantai- ja sunnuntaityölisä, yötyökorotus, ylityökorvaus, urakkapohja ja arkipyhäkorvaus ja muut vastaavat palkanlisät ja korvaukset; palkkaan rinnastettava palkkio; varallaolo- ja päivystyskorvaus; tulokseen perustuva palkka kuten provisio, bonus ja tantiemi; verollinen luontois- tai henkilökuntaetuus; verollinen kustannusten korvaus; työnantajan maksama säästöhenkivakuutuksen vakuutusmaksu; työnantajan maksama yksilöllisen vapaaehtoisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksu siltä osin, kuin se on verollinen; luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun tehtävän perusteella maksettu palkkio sekä työnantajan ja työntekijöiden yhteistoinnista valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/1988) mukaisen yhteistoinnin perusteella maksettu palkkio; palkkaturvana maksettu palkka siltä osin kun se olisi työnantajan maksamana ansiopäivärahan perusteena huomioon otettavaa ansiotuloa; työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi vakuutus-kassalaissa (1164/1992) tarkoitettun sairauskassan maksamalla päivärahalta, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehto- tai muussa sopimuksessa sovittun palkan sijasta; työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaisella yksityisen hoidon

tuella tai vastaavalla muulla valtion tai kunnan maksamalla tuella; palveluraha ja muu edellä mainittuihin rinnastettava tulo.

Asetuksen 3 §:n mukaan vakiintunutta palkkaa määritettäessä huomioon ei oteta työhön perustumatonta tuloa, pääomatuloa tai tuloa, jota ei voida pitää vakiintuneena. Tällaista tuloa on lomarahaa, lomaltapaluuraha ja lomakorvaus; työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 kohdassa tarkoitettu työnantajan maksama taloudellinen etuus, joka jaksotetaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella; työnantajan antama rahalahja; veroton luontois- ja henkilökuntaetuus; veroton kustannusten korvaus; yksilöllisen vapaaehtoisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksu verotomalta osin; työsuhdelainan korkoetuus; odotusajan palkka; vahingonkorvaus; stipendit ja apurahat; henkilöstörahostolta saatu tulo; voitonjakoerä; palkkaturvana maksettu palkka siltä osin kun se ei työnantajan maksamana olisi ansiopäivärahan perusteena huomioon otettavaa tuloa; työpaikan sairauskassan lisäetuudet; luottamustoimesta maksettu luottamustoimipalkkio; immateriaalioikeuteen perustuva korvaus; osakeoptio; osinkotulo; työsuhteeseen perustuva osakeanti; peitelty osinko; irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus ja muu edellä mainittuihin rinnastettava tulo.

Asetuksen 4 §:ssä säädetään vuositulosta. Sen mukaan, jos työ tai siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista tai epäsäännöllistä, päivärahan perusteena käytetään työttömyyttä välittömästi edeltäneisiin 12 kuukauteen kohdistuvaa vuosituloa. Työ on kausiluonteista, jos sitä luonnonolosuhteiden tai muun vastaavan syyn johdosta voidaan tehdä vain tiettyyn aikaan vuodesta. Työ on epäsäännöllistä, jos työssäoloaikaan luettavaan aikaan sisältyy samassa työsuhteessa useita palkkausperusteiltaan olennaisesti vaihtelevia työjaksoja. Asetuksen 5 §:ssä säädetään vuositulon määrittämisestä. Sen mukaan asetuksen 4 §:ssä tarkoitettuun vuosituloon luetaan työsuhteen perusteella saatu palkkatulo ja siihen rinnastettava henkilökohtainen tulo. Lisäksi vuosituloon luetaan asetuksessa tarkemmin määritellyt sosiaalietuudet ja ansiomenetykskorvaukset sekä muut tuet, jos ne ovat saajansa veronalaista tuloa. Vuositulon kuukautta kohti laskettu määrä saadaan ja-

kamalla vuositulo luvulla 12. Työttömyysturva perustuu työssäoloehdon osalta niin sanotulle ansaintaperiaatteelle. Sen mukaan työssäoloehdon aikaiseen vakiintuneeseen palkkaan otetaan mukaan vain työssäoloehdon ajalta ansaitut tulot.

Sovitelu työttömyysetuus

Työttömyysturvalain 4 luvussa säädetään sovittelusta työttömyysetuudesta. Lain 4 luvun 1 §:ssä säädetään tilanteista, joissa voidaan myöntää soviteltua työttömyysetuutta. Lainkohdan mukaan soviteltuun työttömyysetuuteen on oikeus osa-aikatyössä työskentelevällä työnhakijalla, jonka työn osaikaisuus perustuu työnantajan aloitteesta tapahtuneeseen työajan lyhentämiseen ja työnhakijalla, jonka päivittäistä tai viikoittaista työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta tai jonka työnteko on estynyt toisten työntekijöiden sellaisen työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa. Oikeus on myös työnhakijalla, joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävästä koko-aikatyön sekä työnhakijalla, jolla on tuloa sivutoimisesta yritystoiminnasta tai omasta työstä.

Sovitelu työttömyysetuus määräytyy sovittelujakson työtulon perusteella. Työstä saatu tulo otetaan sovittelussa huomioon, vaikka henkilö ei ole ollut työnhakijana siten kuin 2 luvun 1 §:ssä säädetään. Sovittelujaksona pidetään, ellei 4 momentin säännöksistä muuta johdu, henkilön palkanmaksujaksosta riippuen kuukautta tai neljän peräkkäisen kalenteriviikon jaksoa. Jos sovittelujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, jotka eivät oikeuta työttömyysetuuteen tai soviteltuun työttömyysetuuteen, sovittelujaksoa lyhennetään muissa kuin 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa tätä ajanjaksoa vastaavasti. Sovittelujakso voidaan yli neljä viikkoa kestävä osa-aikatyön alkaessa määrätä siten, että sovittelujaksot vastaavat osa-aikatyön palkanmaksujaksoja.

Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä. Määrättäessä soviteltua työttömyysetuutta 2 §:n 4 momentin mukaisen sovittelujakson perusteella so-

vittelujakson tulo on muutettava laskennalliseksi tuloksi. Työttömyysetuuden sovittelussa huomioon otettavasta tulosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 ja 9 §:ssä säädetään sovittelussa huomioon otettavista tuloista. Asetuksen 8 §:n mukaan sovittelussa huomioon otettavaa työn perusteella saatua ansiotuloa ovat työstä maksettava peruspalkka ja siihen liittyvät lisät ja korvaukset kuten esimerkiksi iltalisä, ylityökorvaus, varallaolo- ja päivystyskorvaus ja verollinen luontois- tai henkilökuntaetu; lomaraha ja lomaltapaluuraha sekä lomakorvaus siltä osin kun sitä ei jaksoteta työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n mukaisesti; osa-aikaiseen työhön perustuvan vuosiloma-ajan palkka; irtisanomisajan palkka siltä osin kun henkilön työttömyysetuushakemusta ei hylätä irtisanomisajan palkka-oikeuden perusteella työttömyysturvalain 3 luvun 5 §:n 1 kohdan nojalla; tulokseen perustuva palkka kuten provisio, bonus ja tantiemi; työnantajan maksama säästöhenkivakuutuksen vakuutusmaksu; työnantajan maksama yksilöllisen vapaaehtoisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksu siltä osin kuin se on verollinen; työnantajan maksamat stipendit ja apurahat verolliselta osin; immateriaalioikeuksiin perustuva korvaus, kuten rojaliti, käyttökorvaus, tekijänoikeuskorvaus ja korvaus työsuohdekeksinnöstä; luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun tehtävän perusteella maksettu palkkio sekä työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/1988) mukaisen yhteistoiminnan perusteella maksettu palkkio; palkkaan rinnastettava palkkio; palkkaturvana maksettu palkka siltä osin kun se olisi työnantajan maksamana soviteltavaa ansiotuloa; palveluraha; yritystoiminnasta saatava ansiotulo lukuun ottamatta maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan laskettua metsätalouden puhdasta tuloa; osinkotulojen ansiotulo-osa; peiteltyyn osingon ansiotulo-osa ja muu edellä mainittuihin rinnastettava ansiotulo.

Asetuksen 9 §:n mukaan sovittelussa huomioon otettavaa työn perusteella saatua ansiotuloa eivät ole työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnanta-

jan maksama taloudellinen etuus, joka jaksotetaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella; lomakorvaus siltä osin kun se on jaksotettu työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla; irtisanomisajan palkka, johon kohdistuvan oikeuden takia työttömyysetuushakemus hylätään työttömyysturvalain 3 luvun 5 §:n 2 kohdan nojalla; kokoaikaiseen työhön perustuvan vuosiloma-ajan palkka; tavanomainen veroton luontois- tai henkilökuntaetu; yksilöllisen vapaaehtoisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksu verottomalta osin; odotusajan palkka; vahingonkorvaus; rahalahja; stipendit ja apurahat verottomalta osin; työsuhdelainan korkoetu; työpaikan sairauskassan lisäetuudet; henkilöstörahostosta saatu tulo; voitonjakoerä; palkkaturvana maksettu palkka siltä osin kun se ei työnantajan maksamana olisi soviteltavaa tuloa; työsuhteeseen perustuva osakeanti; osakeoptiot; osinkotulot pääoma-tulon osalta; peitelty osinko pääomatulon osalta; luottamustoimesta maksettu luottamustoimipalkkio ja muu edellä mainittuihin rinnastettava tulo.

Työttömyysturvalain 4 luvun 3 §:n mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa 1 §:n 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kalenteriviikon tarkastelujakson aikana ja 1 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovitte- lujakson aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain (605/1996) 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan. Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työ sopimuksen mukainen säännöllinen työ- aikansa tai jaksotyössä kuukausipalkan pe- rusteena oleva keskimääräinen työaika ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoai- kaisen työntekijän enimmäistyöajasta tasoit- tumisjakson aikana.

2.2. Nykytilan arviointi

Työaikapankki

Työttömyysturvassa työajalla ja työstä saa- dulla palkalla on keskeinen merkitys. Työ- aikaa tutkitaan, kun ratkaistaan, onko työnte-

kijä täyttänyt työttömyyspäivärahan saami- sen ehtona olevan työssäoloehdon tai onko hänellä oikeus soviteltuun työttömyyspäivä- rahaan. Palkan määrällä ja luonteella on puo- lestaan merkitystä, kun määritellään ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan suuruutta tai sovittelussa huomioon otettavan etuuden määrää. Lisäksi sillä, miten työaika kohden- tuu tai miltä ajalta palkka on ansaittu, on merkitystä.

Kun työntekijä voi tallentaa työaikaan tai siitä saatua tuloa työaikapankkiin ja nostaa sinne talletettuja säästöjä haluamallaan tavalla, vaikuttaa se työntekijän työttömyysetuuk- siin. Lain soveltamista vaikeuttaa myös se, että työaikapankin tallennetut erät yhdiste- tään toisiinsa eikä näiden eri erien käyttöä voida seurata. Työaikapankissa on tuloja, joista osa normaalisti tulisi ottaa huomioon palkanmäärittelyssä. Esimerkiksi palkanmää- rittelyjakson aikana ansaitut ylityökorvaukset ovat tällaisia erä. Toisaalta työaikapankkiin on voitu tallettaa vuosilomaa, josta työsuhteen päättyessä olisi pitänyt maksaa loma- korvaus, joka sitten olisi estänyt päivärahan maksamisen jaksotusajalle.

Työaikapankkijärjestelmä tuo mukanaan poikkeuksia normaaliin palkanmaksuun, eikä laissa ole riittävän selkeitä säännöksiä siitä, miten näissä eri tilanteissa menetellään. Työ- aikapankinjärjestelmien käyttöönottoa on hi- dastanut epävarmuus siitä, miten työaikapank- kin käyttö vaikuttaa mahdollisessa työttö- myystilanteessa työttömäksi jäävän työttö- myysetuuksiin.

Työttömyysetuuden saamisen yleiset rajoit- tukset

Yleensä ammatteihin, joissa on eroamisikä, mennään jo nuorena ja työuran aikana ehdi- tään hankkia riittävä eläketurva. Poikkeuksia kuitenkin on. Jos työntekijä joutuu jäämään eläkkeelle esimerkiksi 50-vuotiaana ja hänen eläkkeensä on 40 prosenttia aiemmista ansi- oista, hän voi joutua tulemaan toimeen tällä tulolla, kunnes hän täyttää 63 vuotta. Siitä huolimatta, että hän olisi välillä työssä, hän ei pääse työttömyysturvan piiriin, vaikka hän maksaa palkastaan työttömyysvakuutusmak- suja.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on muuttaa työttömyysturvaa koskevia säännöksiä niin, että ne edistäisivät työaikapankkityöryhmän loppuraportissa todettujen peruseriaatteiden mukaisen työaikapankkijärjestelmien käyttöönottoa.

Laissa ehdotetaan täsmennettäväksi, miten työaikapankkiin säästettyä tai sieltä nostettua työaikaa käsitellään tutkittaessa sovitellun työttömyyspäivärahan saamisen edellytyksiä tai työssäoloehdon täyttymistä. Samoin täsmennettäisiin sääntöjä, jotka koskevat sitä, miten työaikapankkiin säästettyjä tai sieltä nostettuja ansioita käsitellään, kun määritellään työttömyyspäivärahan sovittelussa tai päivärahan perusteena olevaa palkkaa laskettaessa huomioon otettavia ansioita. Työaikapankkijärjestelmän tavoitteena on tasata työajan vaihteluita ja siten estää tai vähentää lomautuksia. Tämän tavoitteen tukemiseksi esitetään, että kahden kuukauden kuluessa ennen lomautuksen alkamista tai lomautuksen aikana työaikapankista maksettu rahakorvaus estäisi työttömyysetuuden maksamisen ajalle, jolle rahakorvaus jaksotetaan.

Esityksessä esitetään lisäksi, että niillä työnhakijoilla, jotka saavat vanhuuseläkettään johdosta, että he ovat saavuttaneet valtion eläkelaisissa (1295/2006) tarkoitetun eroamisikänsä, olisi oikeus työttömyysetuuteen.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi lähinnä teknisiä muutoksia, jotka aiheutuvat muun lainsäädännön muutoksista.

4. Esityksen vaikutukset

Esityksen tarkoituksena on edistää työaikapankkien käyttöönottoa. Työaikapankkien avulla pyritään lisäämään työelämän joustavuutta. Toimiva työaikapankkijärjestelmä voi parantaa työn ja perheen yhteensovittamista sekä lisätä työn tuottavuutta. Työaikapankkijärjestelmä vähentää myös tarvetta lyhytaikaisiin lomautuksiin. Esityksellä ei ole merkittävää taloudellista vaikutusta.

5. Asian valmistelu

Neuvottelutuloksessa tulopoliittiseksi sopimukseksi vuosille 2005—2007 keskusjärjestöt ovat todenneet, että työaikapankkijärjestelmä edellyttää lainsäädännön selkeyttämistä. Keskusjärjestöt ovat esittäneet yhteisenä kantanaan ehdotukset lainsäädännön muutostarpeista sosiaali- ja terveysministeriölle. Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu opetusministeriötä, työministeriötä, Eläketurvakeskusta, Kansaneläkelaitosta, Vakuutusvalvontavirastoa, Valtiokonttoria ja Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry:tä.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittämisessä huomioon otettavasta palkkatulosta ja sovittelussa huomioon otettavasta työn perusteella saadusta ansiotulosta on säädetty tarkemmin valtioneuvoston asetuksella työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta.

Työaikapankkia koskevat työttömyysturvain muutokset edellyttävät asetuksen 3 §:n muutosta niin, ettei vakiintunutta palkkaa määritettäessä otettaisi huomioon työaikapankista maksettua rahakorvausta. Työaikapankkia koskevat työttömyysturvain muutokset edellyttävät myös asetuksen 8 §:n muutosta niin, että sovittelussa huomioon otettavaa työn perusteella saatua ansiotuloa olisivat työaikapankista maksettu rahakorvaus ja palkkaturvana maksettu työaikapankin rahakorvaus siltä osin kuin niitä ei ole jaksotettu. Vastaavasti asetuksen 9 §:ää olisi muutettava niin, ettei jaksotettua rahakorvausta otettaisi sovittelussa huomioon.

Asetuksen 6 §:n mukaan palkkatodistukseen merkitään erikseen lomaraha tai lomaltapaluuraha, lomakorvaus ja muut 3 §:ssä mainitut erät, joita ei voida pitää henkilön vakiintuneena palkkatulona sekä lisäksi palkattomat poissaolopäivät ja niiden syyt. Koska esityksen mukaan työssäoloehtoon luettavalla ajalla maksettua rahakorvausta ei luettaisi vakiintuneeseen palkkaan, rahakorvaus

olisi merkittävä palkkatodistukseen. Palkkatodistukseen merkitään kuten nykyisinkin irtisanomisaikana maksettu työnantajan maksama etuus ja lomakorvaus. Työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 16 §:n 2 momentin mukaan maksaessaan palkan työnantajan on an-

nettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet. Tästä laskelmasta tulee käydä ilmi myös sovittelujakson aikana työaikapankista maksettu rahakorvaus sekä työaikapankkiin säästetty työaika ja ansiot.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

5 §. Määritelmät. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi työaikapankin määritelmä. Työaikapankilla tarkoitettaisiin työntekijöiden työaikajärjestelyä, josta on yritys- tai työpaikkakohtaisesti kirjallisesti sovittu. Työaikapankkiin voidaan säästää työaika, ansaittuja vapaita tai vapaa-ajaksi muutettuja rahamääräisiä korvauksia toisiinsa yhdistäen. Työaikapankkiin säästettäviä eriä voivat olla esimerkiksi työajan tasoitusjaksoihin ja liukuvaan työaikaan liittyvät tasoituserät, lisä- ja ylityöt, eri työehtosopimuksiin perustuvat työajan lyhennyserät, vuosilomalain mukaiset säästövapaat sekä eri työehtosopimuksiin perustuvat työajan lyhennyserät, vapaaksi vaihdetut lomarahat, sekä vapaa-ajaksi muutetut työaikakorvaukset. Säästetty erä muuttuu kirjaushetkellä työaikapankkia koskevien sääntöjen mukaan korvattavaksi. Työaikapankki eroaa muista työaikajärjestelmistä siinä, että työaikapankkiin säästettyjen erien alkuperää ei seurata eikä niiden käytölle aseteta aikarajoja. Työaikapankkiin säästetään ensisijaisesti työaika ja säästöt nostetaan ensisijaisesti palkallisena vapaa-aikana. Vapaa-aikaa voidaan myös lainata työaikapankista velaksi.

2 luku. Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

6 §. Opiskelu. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Korkeakouluopintojen mitoitusjärjestelmää on uudistettu. Niissä on luovuttu opintoviikkoihin pohjautuvasta mitoitusjärjestelmästä ja siirrytty käyttämään eurooppalaiseen opintosuoritusten mitoitusjärjestelmään pohjautuvaa opintopistejärjestelmää. Yliopistoissa käytössä olevat opintoviikot muutetaan opintopisteiksi kertomalla ne luvulla 1,8. Muissa kuin korkeakouluopinnoissa koulutuksen laajuus määritellään edelleen opintoviikkoina. Voimassa olevan lain 6 §:n 2 momentin 3 koh-

dan mukaan päätoimisina pidetään ammatillisia ja muita opintoja, kun opintojen opintosuunnitelman mukainen laajuus on vähintään kolme opintoviikkoa. Koska opintoviikot ovat edelleen käytössä opintopisteiden rinnalla, säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätoimisena pidettävien opintojen laajuus määriteltäisiin vähintään viideksi opintopisteeksi tai kolmeksi opintoviikoksi.

3 luku. Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §. Estävät sosiaalietuudet. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevaa lakia. Pykälässä olevat lakiviittaukset on muutettu vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä.

Pykälän 3 momentti on uusi. Vuoden 2005 alusta lukien 2 momentin 1 kohtaa muutettiin siten, että 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen myönnetty vanhuuseläke on aina esteenä työttömyyspäivärahan maksamiselle. Ennen lainmuutosta työttömyyspäiväraha voitiin myöntää, jos vanhuuseläkettä ei oltu myönnetty täyteen eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien perusteella. Muutos perustui siihen, että eläkeiän saavuttaminen ei tuolloin voimaan tulleen eläkeuudistuksen johdosta ollut enää työsuhteen päättämisperuste, vaan työntekijälle itsellään on oikeus valita vanhuuseläkkeen alkamisajankohta. Eläkeuudistuksesta huolimatta valtionhallintoon jäi edelleen tehtäviä, joissa on eroamisikä. Nämä tehtävät ovat pääosin puolustusvoimissa, rajavartiolaitoksessa ja poliisihallinnossa. Näissä tehtävissä työntekijä ei voi itse päättää eläkkeelle jäämisestään, vaan eläkeikä määräytyy sen mukaan, mikä on määrätty kyseisen tehtävän eroamisikäksi. Periaatteessa eläkeikä voi olla hyvinkin alhainen ja eläke pieni. Vaikka työntekijä työllistyisi uudelleen ja jäisi tästä uudesta työstä työttömäksi, hänellä ei voimassa olevan lain mukaan ole oikeutta työttömyysetuuksiin. Tämän epäkohdan poistamiseksi säädettäisiin 3 momentissa, että työttömyyspäivärahaa voitaisiin

myöntää sellaiselle vanhuuseläkkeen saajalle, joka saa vanhuuseläkettä sen vuoksi, että on saavuttanut valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun eroamisiän. Työnhakijan saama vanhuuseläke vähennettäisiin työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:n mukaisesti hänen täysimääräisestä työttömyysetuudestaan.

6 §. Muut rajoitukset. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat voimassaolevaa lakia. Jos työntekijällä on työsuhteen päättyessä työaikapankista velkaa, jonka työnantaja vähentää palkanmaksun yhteydessä, katsotaan vähennyksen kohdistuvan ensisijaisesti lomakorvaukseen. Jaksotuksessa otetaan huomioon vain työntekijälle velan vähentämisen jälkeen jäänyt lomakorvaus. Työntekijän velka työaikapankkiin syntyy siitä, että hän on pitää palkallista vapaata, jota hän ei ole vielä säästänyt. Yhtä hyvin hän olisi voinut pitää ansaitsemiaan vuosilomapäiviä, jolloin vastaavasti lomakorvausta maksettaisiin työsuhteen päättyessä vähemmän. Jos työntekijä tallettaisi työaikapankkiin irtisanomisaikana lomakorvauksen tai työnantajan maksaman taloudellisen etuuden, ei niitä käsiteltäisi työaikapankin säästöinä. Työntekijän saama lomakorvaus tai työnantajalta saatu taloudellinen etuus tulisivat siten aina jaksotettaviksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi työaikapankista maksettavan rahakorvauksen käsittelystä kokoaikaisen lomautuksen yhteydessä. Rahakorvauksella tarkoitettaisiin työaikapankista rahana nostettua suoritusta, jota vastaavaa vapaa-aikaa ei ole pidetty. Siten pelkän rahanoston lisäksi rahakorvauksena pidettäisiin sitä osaa nostetusta vapaa-ajasta, joka ylittää alalla sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajan. Jos esimerkiksi työntekijä alalla, jossa viikotyöaika on 40 tuntia, pitää viikon työaikapankkivapaata ja nostaa työaikapankista 60 tuntia aikaa ja sitä vastaavan palkan, katsottaisiin 20 tunnin palkka rahakorvaukseksi. Samoin rahakorvauksena pidetään vapaa-aikaa ja sitä vastaavaa palkkaa silloin, kun vapaa-aikaa nostetaan ajalle, jolle työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta. Jos työntekijä on esimerkiksi lomautettu, hänen lomautuspäivinänsä pitämänsä vapaata pidetään rahakorvauksena. Käytännössä rahakorvauksen maksaminen olisi poikkeuksellista ja se liittyisi yleensä työsuhteen päättymiseen

tai siihen, että yksittäinen työntekijä eroaa työaikapankista.

Työaikapankkijärjestelmän yhtenä tavoitteena on tasata työajan käyttöä ja siten myös vähentää tarvetta lomautuksiin. Pyrkimyksenä on, että työn vähetessä työntekijät käyttäisivät työaikapankissa olevia säästöjään lomautusten sijaan. Tätä tavoitetta tukemaan esitetään, että kahden kuukauden kuluessa ennen lomautuksen alkamista tai lomautuksen aikana maksettu rahakorvaus jaksotettaisiin lomautusilmoituksen mukaisille lomautuspäiville. Jos rahakorvaus maksettaisiin lomautuksen aikana, se voitaisiin jaksottaa rahakorvauksen maksamisajankohdasta samalla tavoin kuin lomakorvauksen jaksottamisessa on käytäntönä.

Rahakorvauksen jaksottaminen poikkeaisi 1 ja 2 momentissa säädetyistä taloudellisen etuuden ja lomakorvauksen jaksottamisesta siinä, että jaksottaminen kohdistettaisiin lomautusilmoituksen mukaiselle todelliselle lomautusajalle. Jos työntekijä on esimerkiksi joka toinen viikko työssä ja joka toinen viikko lomautettuna, kohdistettaisiin jaksotettavat päivät lomautusajoille, mutta ne eivät kuuluisi työviikkojen aikana. Jaksotettavat päivät eivät myöskään kuuluisi, jos työntekijä lomautuksen aikana kutsutaan tilapäisesti työhön. Jos jaksotettavia päiviä on enemmän kuin lomautuspäiviä, nämä päivät eivät siirry seuraavaa lomautukseen, ellei rahakorvausta ole nostettu kahden kuukauden kuluessa uudesta lomautuksesta.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevaa lakia. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi viittaus 3 momenttiin, jolloin jaksotus tehtäisiin yhdenmukaisesti kaikissa jaksotettavissa etuuksissa.

4 luku. **Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus**

3 §. Rajoitukset. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin siitä, miten työaikapankin käyttö vaikuttaisi tarkasteltaessa henkilön oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan. Työaikapankkijärjestelmä sopii huonosti tilanteisiin, joissa henkilölle maksetaan soviteltua työttömyyspäivärahaa hänen tekemänsä työn vähäisyyden vuoksi. Oikeus soviteltuun työttömyys-

päivärahan määräytyy tehdyn työajan ja siitä saatujen ansioiden perusteella. Koska työaikapankkijärjestelmässä työntekijä pystyy itse määräämään ansioistaan tallettamalla työaikaa tai ansioita työaikapankkiin tai nostamalla palkallista vapaa-aikaa tai rahakorvausta, on tärkeää estää mahdollisuudet järjestelmän hyväksikäyttöön. Tämän vuoksi esitetään, että työaikana otettaisiin huomioon sekä aika, jonka työntekijä on säästänyt työaikapankkiin, että aika, jonka hän pitää palkallisena vapaana.

4 §. Sovittelussa huomioon otettava tulo. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä määriteltäisiin sovitte- lussa huomioon otettavaksi tuloksi myös työ- aikapankkiin säästetyt ja sieltä nostetut ansi- ot. Säästetyillä ansioilla tarkoitettaisiin raha- na tehtyjä talletuksia kuten esimerkiksi yli- työkorvauksia tai lomarahoja. Jos työntekijä tallettaa työaikapankkiin työaikaa, katsottai- siin hänen ansiokseen tässä tapauksessa työ- aikaa vastaava palkka. Työaikapankista nos- tettu ansioita olisivat rahakorvaukset ja pi- detyltä vapaa-ajalta maksettu palkka.

5 luku. **Työttömyyspäivärahan saami- sen edellytykset**

4 §. Palkansaajan työssäoloeseen luettava työ. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättä- väksi säännös siitä, että työssäoloeseen ei lueta työaikapankkiin säästettyä työaikaa. Työaikapankista nostettu palkallinen vapaa- aika olisi normaalia työssäoloeseen luetta- vaa työaikaa samalla tavoin kuin esimerkiksi vuosiloma-aika. Jos sekä säästetty työaika et- tä nostettu työaika luettaisiin työssäoloeh- toon, tulisi sama työ otettua huomioon kah- teen kertaan.

6 luku. **Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto**

4 §. Palkansaajan ansiopäivärahan perus- teena oleva palkka. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tulosta, joka otetaan huomioon päivärahan perusteena olevassa palkassa. Työaikapankista nostettu palkallinen vapaa- aika on työssäoloeseen luettavaa aikaa ja siltä ajalta maksettu palkka päivärahan perus- teena olevaa ansiota. Sen sijaan työaikapank-

kiin säästettyjä palkkaeriä tai sieltä nostettuja rahakorvauksia ei luettaisi päivärahan perus- teena olevaan ansioon.

Työaikapankkiin voidaan tallettaa eriä, jot- ka muutoin tulisivat päivärahan perusteena olevaan palkkaan. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset työaikalisät. Lisäksi sinne voidaan tallettaa esimerkiksi lomarahaa, jota ei oteta huomioon päivärahan perusteena olevaa palkkaa määriteltäessä. Nämä erät ovat nii- den tallettamisen jälkeen työaikapankin sääs- töä. Työaikapankkiin säästettyjen erien an- sainta-ajankohtia ja käyttöjärjestystä ei seura- ta niiden tallettamisen jälkeen. Jos työaika- pankkiin säästettyjä eriä tai sieltä nostettuja rahakorvauksia otettaisiin huomioon päivä- rahan perusteena olevassa palkassa, saattaisi päivärahan perusteeksi tulla palkkaa, jota ei ole ansaittu työssäoloeseen luetulta ajalta tai jota pitäisi ottaa huomioon työntekijän va- kiintuneena palkkana.

Työntekijä voi saada työaikapankista va- paa-aikaa lainaksi ja siten palkkaennakkoa ennen kuin palkkaa vastaava työ on tehty. Jos työntekijän työsuhde päättyy ennen kuin hän ehtii tehdä pitämäänsä vapaata vastaavan työajan, hän on velkaa työnantajalle. Ensisi- jaisesti velka vähennetään työntekijälle mak- settavista lomakorvauksista. Jos tämä ei riitä velan kattamiseen, vähennetään velka hänelle maksettavasta palkasta. Palkasta vähennetty velka olisi periaatteessa vähennettävä lasket- taessa päivärahan perusteena olevaa palkkaa, koska vähennystä vastaavaa palkkaa ei ole ansaittu. Työaikapankin tarkoituksena on kuitenkin turvata tasainen palkanmaksu työ- aikojen vaihdellessa. Kun yrityksessä ei ole tarjolla työtä, on järjestelmän periaatteiden mukaista pitää vapaata. Tämä koskee myös niitä työntekijöitä, joilla ei vapaata säästössä. Tarkoituksena on, että töiden lisääntyessä velka maksetaan tekemällä työtä. Jos yrityk- sen vaikeudet muodostuvat pysyviksi ja vel- kaa ottaneen työntekijän työsuhde päättyy, alentaisi työntekijän palkkavelka hänen päi- värähansa perusteena olevaa palkkaa. Tämä ei vastaisi hänen normaalia vakiintunutta an- siotaan, ja eikä tällainen ratkaisu olisi työ- aikapankin käytön kannalta tarkoituksenmu- kainen. Tästä syystä esitetään, että näissä ti- lanteissa päivärahan perusteena oleva palkka laskettaisiin palkasta ennen vähennyksen te-

kemistä. Työnantajan tulisi merkitä palkkatodistukseen lopputilissä vähennetty palkkavelka, jotta se voitaisiin lisätä vakuutuspalkkaan vakiintunutta palkkatuloa määrättäessä.

10 luku. **Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset**

4 §. *Koulutusta koskevat edellytykset.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Edellä 2 luvun 6 §:n perusteluissa kerrotuista syistä ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että opiskelun laajuus määriteltäisiin opintoviikkojen lisäksi opintopisteinä. Muutoin pykälä vastaa voimassa olevaa lakia.

2. **Voimaantulo**

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Lain 3 luvun 6 §:n 3 momenttia sovellettaisiin rahakorvaukseen, joka on maksettu työaikapankista tämän lain voimassa ollessa. Työssäoloaikana nostettu rahakorvaus ei ole aiemmin vaikuttanut lomautetun työttömyyspäivärahaoikeuteen, joten lakia ehdotetaan sovellettavaksi vasta lain voimassa ollessa maksettuihin rahakorvauksiin.

Lain 4 luvun 3 §:n 3 momenttia ja 4 §:n 1 momenttia sovellettaisiin tämän lain voimassa ollessa säästettyyn ja nostettuun työai-

kaan ja ansioon. Lain 6 luvun 4 §:n 2 momenttia sovellettaisiin, jos työntekijän työssäoloehto täyttyy tämän lain voimassa ollessa. Voimaantulosäännöksen tarkoituksena määritellä yksiselitteisesti, milloin lakia on sovellettava. Koska mainituilla säännöksillä ei muuteta voimassa olevaa lakia, vaan niillä säännellään aiemmin sääntelemättä ollutta tilannetta, lain voimaantulosäännöksellä ei ole tarkoitus estää työttömyyspäivärahan maksajaa menettelemästä laissa kuvatulla tavalla jo ennen lain voimaan tuloa. Jos työttömyyspäivärahan maksaja noudattaa ehdotetusta laista poikkeavaa menettelyä, on sen voimaantulosäännöksen mukaisesti muutettava toimintansa vastaamaan uutta lainsäädäntöä.

3. **Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys**

Esityksessä ei ehdoteta voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden sellaisia muutoksia työttömyysetuuksien saamisedellytyksiin, joilla olisi merkitystä arvioitaessa esitystä perusoikeuksien kannalta. Hallituksen käsityksen mukaan ehdotettu laki voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 11 ja 12 kohta, 2 luvun 6 §:n 2 momentin 3 kohta, 3 luvun 4 ja 6 §, 4 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 luvun 4 §:n 2 momentti, 6 luvun 4 §:n 2 momentti ja 10 luvun 4 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 §:n 1 momentti osaksi laeissa 970/2003, 459/2005 ja 1217/2005, 3 luvun 4 § osaksi laissa 1330/2004 ja mainitussa laissa 459/2005 sekä 3 luvun 6 § osaksi laissa 608/2004, ja
lisätään 1 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 970/2003, 459/2005 ja 1217/2005, uusi 13 kohta ja 4 luvun 3 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku
Yleiset säännökset

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 11) *korkeimmalla korotetulla palkkatuella* julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua tukea;
 12) *sääesteellä* työsuhteessa rakennus- ja metsäalalla tapahtuvan työn suorittamisen esytymistä, joka johtuu yksinomaan ja välittömästi pakkasesta ja jonka johdosta työnantajalla ei ole työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaista palkanmaksuvelvollisuutta; ja
 13) *työaikapankilla* yritys- tai työpaikka-kohtaisesti kirjallisesti sovittua työntekijöi-

den työaikajärjestelyä, jolla voidaan säästää työaikaa, ansaittuja vapaita tai vapaa-ajaksi muutettuja rahamääräisiä korvauksia toisiinsa yhdistäen ja nostaa palkallista vapaa-aikaa tai rahakorvausta.

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

6 §

Opiskelu

Päätoimisina pidetään

- 3) ammatillisia ja muita opintoja, kun opintojen opintosuunnitelman mukainen laajuus

on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä tai kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti, tai jollei opintojen laajuutta ole määritelty opintopisteinä tai -viikkoina, kun opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaali- ja työehtolaitokset

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta. Lain 6 luvun 3 §:n mukaista korotettua ansio-osaa ja peruspäivärahan korotusosaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan 6 luvun 3 a §:n mukaista työllistymisohjelmallisää. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansio-päivärahaa.

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkela-kien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä tai täyteen eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien perusteella vanhuuseläkettä taikka vanhuuselä-kettä;

2) joka saa työttömyyseläkettä;

3) jolla on oikeus saada sairausvakuutus-lain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi taikka joka saa erityishoitora-haa;

4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittä-jien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukais-ta luopumistukea;

5) joka saa kansaneläkelaitoksen kuntou-tusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista an-netun lain (566/2005) tai työntekijän eläke-lain (395/2006) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen

mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmene-tyskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikenevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännös-ten perusteella; tai

6) siltä ajalta, jolta hän saa julkisesta työ-voimapaalvelusta annetun lain mukaista kou-lutustukea.

Sen estämättä, mitä edellä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen, jos hän saa vanhuuseläkettä sen johdosta, että hän on saavuttanut valtion eläkelain (1295/2006) 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun eroamisiansä.

6 §

Muut rajoitukset

Työnantajalta saatu taloudellinen etuus, joka perustuu työnantajan ja työntekijän väli-seen, työsuhteen päättymiseen liittyvään so-pimukseen tai muuhun vastaavaan järjeste-lyyn, estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos työnantajalta saatu taloudellinen etuus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä taloudellisen etuuden maksamisajankohdasta lukien. Jaksotuksen on tällöin vastattava työsuhteen päättymisestä lukien tehtävää työsuhteen päättymisen jälkeen maksetun etuuden jaksotusta. Etuute-na ei oteta huomioon työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta.

Yli kahden viikon pituisen kokoaikaisen työsuhteen päättyessä lain taikka työ- tai vir-kaehtosopimuksen mukaan maksettava lo-makorvaus estää työttömyysetuuden myön-tämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perus-teella. Jos lomakorvaus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä lomakorvauksen maksamisajankohdas-ta lukien.

Kahden kuukauden kuluessa ennen koko- aikaisen lomautuksen alkamista tai sen aika-na työaikapankista maksettu rahakorvaus es-

tää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle rahakorvaus jaksotetaan. Rahakorvaus jaksotetaan lomautusilmoituksen mukaisille lomautuspäiville. Jos rahakorvaus on maksettu lomautuksen aikana, jaksotus voidaan tehdä rahakorvauksen maksamisajankohdasta lukien.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu jaksotus tehdään jakamalla taloudellinen etuus, lomakorvaus tai rahakorvaus viimeisimmän työsuhteen päiväpalkalla. Palkka määritetään soveltuvien osien ansiopäivärahan perusteena oleva palkka, mutta tuloista ei tehdä työntekijän eläkemaksusta ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta johtuvaa vähennystä. Jaksotusta varten 1 ja 2 momentissa tarkoitettut etuudet lasketaan tarvittaessa yhteen.

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

3 §

Rajoitukset

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa työajassa otetaan huomioon työaikapankkiin säästetty ja sieltä nostettu työaika.

4 §

Sovittelussa huomioon otettava tulo

Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä. Tällaisena vastikkeena pidetään myös työaikapankkiin säästettyjä tai sieltä nostettuja ansioita. Jos yritystoiminnan sovittelujakson tulot eivät ole luotettavasti osoitettavissa, ne voidaan arvioida verotustietojen perusteella.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

4 §

Palkansaajan työssäoloehtoon luettava työ

Työaika koskevat edellytykset täyttyvät, kun henkilön työaika yhdessä tai useammassa työssä on yhteensä vähintään 18 tuntia tai kun jaksotyössä työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana keskimäärin yhteensä vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa. Työssäoloehtoon luetaan sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin kalenteriviikolle, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää ennen työssäoloehdon täyttymistä. Työaikaan ei lueta sitä työaika, joka on säästetty työaikapankkiin.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Päivärahan perusteena olevana palkkana otetaan huomioon palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu korvauksena työstä. Päivärahan perusteena olevana palkkana ei oteta huomioon työaikapankissa olevia säästöjä eikä sieltä nostettua rahakorvausta. Jos työnantaja on vähentänyt palkasta työntekijän velkaa työaikapankille, päivärahan perusteena oleva palkka lasketaan palkasta ennen vähennyksen tekemistä.

10 luku

Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta on julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa järjestettävä yhdenjaksoinen, vähintään 36 opintopisteen tai 20 opintoviikon laajuinen koulutus seuraavasti:

- 1) ammatilliseen perustutkintoon, ammattikorkeakoulututkintoon tai ammattikorkeakoulun jatkotutkintoon johtava koulutus;
- 2) näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen erikoisammattitutkintoon tai ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus;
- 3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu ammatillinen lisäkoulutus;
- 4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu, muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävä kotitalous-

opetus tai vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus; taikka

- 5) ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa täydennyskoulutuksena järjestetyt erikoistumisopinnot tai opettajan kelpoisuuteen johtavat pedagogiset opinnot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Lain 3 luvun 6 §:n 3 momenttia sovelletaan työaikapankista tämän lain voimassa ollessa maksettuun rahakorvaukseen.

Tämän lain 4 luvun 3 §:n 3 momenttia ja 4 §:n 1 momenttia sovelletaan tämän lain voimassa ollessa säästettyyn ja nostettuun työaikaan ja ansioon.

Tämän lain 6 luvun 4 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos työntekijän työssäoloehto on täytynyt tämän lain voimassa ollessa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 11 ja 12 kohta, 2 luvun 6 §:n 2 momentin 3 kohta, 3 luvun 4 ja 6 §, 4 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 luvun 4 §:n 2 momentti, 6 luvun 4 §:n 2 momentti ja 10 luvun 4 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 §:n 1 momentti osaksi laeissa 970/2003, 459/2005 ja 1217/2005, 3 luvun 4 § osaksi laissa 1330/2004 ja mainitussa laissa 459/2005 sekä 3 luvun 6 § osaksi laissa 608/2004, ja
lisätään 1 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 970/2003, 459/2005 ja 1217/2005, uusi 13 kohta ja 4 luvun 3 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

5 §

5 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *korkeimmalla korotetulla palkkatuella* julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua tukea; ja

12) *sääesteellä* työsuhteessa rakennus- ja metsäalalla tapahtuvan työn suorittamisen estymistä, joka johtuu yksinomaan ja välittömästi pakkasesta ja jonka johdosta työnantajalla ei ole työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaista palkanmaksuvelvollisuutta.

11) *korkeimmalla korotetulla palkkatuella* julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua tukea;

12) *sääesteellä* työsuhteessa rakennus- ja metsäalalla tapahtuvan työn suorittamisen estymistä, joka johtuu yksinomaan ja välittömästi pakkasesta ja jonka johdosta työnantajalla ei ole työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaista palkanmaksuvelvollisuutta; ja

13) *työaikapankilla* yritys- tai työpaikka-kohtaisesti kirjallisesti sovittua työntekijöiden työaikajärjestelyä, jolla voidaan säästää työaikaa, ansaittuja vapaita tai vapaaajaksi muutettuja rahamääräisiä korvauksia toisiinsa yhdistäen ja nostaa palkallista vapaa-aikaa tai rahakorvausta.

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

6 §

Opiskelu

 Päätöimisina pidetään

---

3) ammatillisia ja muita opintoja, kun opintojen opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti, tai jollei opintojen laajuutta ole määritelty opintoviikkoina, opetusohjelman mukainen laajuus keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

---

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta. Lain 6 luvun 3 §:n mukaista korotettua ansio-osaa ja peruspäivärahan korotusosaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan 6 luvun 3 a §:n mukaista työllistymisohjelmallisää. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa.

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä tai täyteen eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien perusteella vanhuuseläkettä taikka vanhuuseläkettä;

2) joka saa työttömyyseläkettä;

3) jolla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys-

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

6 §

Opiskelu

 Päätöimisina pidetään

---

3) ammatillisia ja muita opintoja, kun opintojen opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään *viisi opintopistettä tai* kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti, tai jollei opintojen laajuutta ole määritelty *opintopisteinä tai -viikkoina, kun* opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

---

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta. Lain 6 luvun 3 §:n mukaista korotettua ansio-osaa ja peruspäivärahan korotusosaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan 6 luvun 3 a §:n mukaista työllistymisohjelmallisää. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa.

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä tai täyteen eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien perusteella vanhuuseläkettä taikka vanhuuseläkettä;

2) joka saa työttömyyseläkettä;

3) jolla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys-

tai vanhempainrahaa taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi taikka joka saa erityishoitorahaa;

4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä taikka maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea;

5) joka saa kuntoutusrahalain (611/1991) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; tai

6) siltä ajalta, jolta hän saa julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea.

6 §

Muut rajoitukset

Työnantajalta saatu taloudellinen etuus, joka perustuu työnantajan ja työntekijän väliseen, työsuhteen päättymiseen liittyvään sopimukseen tai muuhun vastaavaan järjestelyyn, estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos työnantajalta saatu taloudellinen etuus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä taloudellisen etuuden maksamisajankohdasta lukien. Jaksotuksen on tällöin vastattava työsuhteen päättymisestä lukien tehtävää työsuhteen päättymisen jälkeen maksetun etuuden jaksotusta. Etuutena ei oteta huomioon työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta.

Yli kahden viikon pituisen kokoaikaisen

tai vanhempainrahaa taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi taikka joka saa erityishoitorahaa;

4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea;

5) joka saa kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai työntekijäin eläkelain (395/2006) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; tai

6) siltä ajalta, jolta hän saa julkisesta työvoimapaalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea.

Sen estämättä, mitä edellä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen, jos hän saa vanhuuseläkettä sen johdosta, että hän on saavuttanut valtion eläkelain (1295/2006) 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun eroamisiän.

6 §

Muut rajoitukset

Työnantajalta saatu taloudellinen etuus, joka perustuu työnantajan ja työntekijän väliseen, työsuhteen päättymiseen liittyvään sopimukseen tai muuhun vastaavaan järjestelyyn, estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos työnantajalta saatu taloudellinen etuus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä taloudellisen etuuden maksamisajankohdasta lukien. Jaksotuksen on tällöin vastattava työsuhteen päättymisestä lukien tehtävää työsuhteen päättymisen jälkeen maksetun etuuden jaksotusta. Etuutena ei oteta huomioon työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta.

Yli kahden viikon pituisen kokoaikaisen

työsuhteen päättyessä lain tai työ- tai virkaehtosopimuksen mukaan maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos lomakorvaus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä lomakorvauksen maksamisajankohdasta lukien.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu jaksotus tehdään jakamalla taloudellinen etuus tai lomakorvaus viimeisimmän työsuhteen päiväpalkalla. Palkka määritetään soveltuvien osin kuten ansiopäivärahan perusteena oleva palkka, mutta tuloista ei tehdä työntekijän eläkemaksusta ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta johtuvaa vähennystä. Jaksotusta varten 1 ja 2 momentissa tarkoitettut etuudet lasketaan tarvittaessa yhteen.

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

4 §

Sovittelussa huomioon otettava tulo

Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä. Jos

työsuhteen päättyessä lain taikka työ- tai virkaehtosopimuksen mukaan maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos lomakorvaus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä lomakorvauksen maksamisajankohdasta lukien.

Kahden kuukauden kuluessa ennen kokoaikaisen lomautuksen alkamista tai sen aikana työaikapankista maksettu rahakorvaus estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle rahakorvaus jaksotetaan. Rahakorvaus jaksotetaan lomautusilmoituksen mukaisille lomautuspäiville. Jos rahakorvaus on maksettu lomautuksen aikana, jaksotus voidaan tehdä rahakorvauksen maksamisajankohdasta lukien.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu jaksotus tehdään jakamalla taloudellinen etuus, lomakorvaus tai rahakorvaus viimeisimmän työsuhteen päiväpalkalla. Palkka määritetään soveltuvien osin kuten ansiopäivärahan perusteena oleva palkka, mutta tuloista ei tehdä työntekijän eläkemaksusta ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta johtuvaa vähennystä. Jaksotusta varten 1 ja 2 momentissa tarkoitettut etuudet lasketaan tarvittaessa yhteen.

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

3 §

Rajoitukset

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa työajassa otetaan huomioon työaikapankkiin säästetty ja sieltä nostettu työaika.

4 §

Sovittelussa huomioon otettava tulo

Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä. Täl-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yritystoiminnan sovittelujakson tulot eivät ole luotettavasti osoitettavissa, ne voidaan arvioida verotustietojen perusteella.

laisena vastikkeena pidetään myös työaikapankkiin säästettyjä tai sieltä nostettuja ansioita. Jos yritystoiminnan sovittelujakson tulot eivät ole luotettavasti osoitettavissa, ne voidaan arvioida verotustietojen perusteella.

5 luku

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

4 §

4 §

Palkansaajan työssäoloehtoon luettava työ

Palkansaajan työssäoloehtoon luettava työ

Työaika koskevat edellytykset täyttyvät, kun henkilön työaika yhdessä tai useammassa työssä on yhteensä vähintään 18 tuntia tai kun jaksotyössä työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana keskimäärin yhteensä vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa. Työssäoloehtoon luetaan sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin kalenteriviikolle, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää ennen työssäoloehdon täyttymistä.

Työaika koskevat edellytykset täyttyvät, kun henkilön työaika yhdessä tai useammassa työssä on yhteensä vähintään 18 tuntia tai kun jaksotyössä työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana keskimäärin yhteensä vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa. Työssäoloehtoon luetaan sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin kalenteriviikolle, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää ennen työssäoloehdon täyttymistä. *Työaikaan ei lueta sitä työaikaa, joka on säästetty työaikapankkiin.*

6 luku

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Päivärahan perusteena olevana palkkana otetaan huomioon palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu korvauksena työstä.

Päivärahan perusteena olevana palkkana otetaan huomioon palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu korvauksena työstä. *Päivärahan perusteena olevana palkkana ei oteta huomioon työaikapankissa olevia säästöjä eikä sieltä nostettua rahakorvausta. Jos työnantaja on vähentänyt palkasta työntekijän velkaa työaikapankille, päivärahan perusteena oleva*

palkka lasketaan palkasta ennen vähennyksen tekemistä.

10 luku

Kouluspäivärahaa koskevat säännökset

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta on julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa järjestettävä yhdenjaksoinen, vähintään 20 opintoviikon laajuinen koulutus seuraavasti:

1) ammatilliseen perustutkintoon, ammattikorkeakoulututkintoon tai ammattikorkeakoulun jatkotutkintoon johtava koulutus;

2) näyttötutkintona suoritettavaan ammatin- tai erikoisammattitutkintoon tai ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus;

3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu ammatillinen lisäkoulutus;

4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu, muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävä kotitalousopetus tai vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus; taikka

5) ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa täydennyskoulutuksena järjestetyt erikoistumisopinnot tai opettajan kelpoisuuteen johtavat pedagogiset opinnot.

10 luku

Kouluspäivärahaa koskevat säännökset

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta on julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa järjestettävä yhdenjaksoinen, vähintään 36 opintopisteen tai 20 opintoviikon laajuinen koulutus seuraavasti:

1) ammatilliseen perustutkintoon, ammattikorkeakoulututkintoon tai ammattikorkeakoulun jatkotutkintoon johtava koulutus;

2) näyttötutkintona suoritettavaan ammatin- tai erikoisammattitutkintoon tai ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus;

3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu ammatillinen lisäkoulutus;

4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu, muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävä kotitalousopetus tai vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus; taikka

5) ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa täydennyskoulutuksena järjestetyt erikoistumisopinnot tai opettajan kelpoisuuteen johtavat pedagogiset opinnot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 3 luvun 6 §:n 3 momenttia sovelletaan työaikapankista tämän lain voimassa ollessa maksettuihin rahakorvauksiin.

Tämän lain 4 luvun 3 §:n 3 momenttia ja 4 §:n 1 momenttia sovelletaan tämän lain voimassa ollessa säästettyyn ja nostettuun työaikaan ja ansioon.

Tämän lain 6 luvun 4 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos työntekijän työssäoloehto on

Voimassa oleva laki

HE 136/2007 vp
Ehdotus

25

täyttynyt tämän lain voimassa ollessa.
Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.
